

ДОСИЕ: ГРАЖДАНСТВО НА СЪЮЗА

**ВАШИЯТ СТАТУТ, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ КАТО
ГРАЖДАНИН НА СЪЮЗА**

I. ГРАЖДАНСТВО НА СЪЮЗА

В съответствие с член 9 от ДЕС (2) и член 20 от ДФЕС (3) гражданин на Съюза (1) е всяко лице, което има гражданство на държава - членка на Съюза. Гражданството на Съюза допълва националното гражданство, но не го замества. То включва набор от права и задължения, които допълват тези, произтичащи от гражданството на дадена държава-членка.

II. ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ГРАЖДАНСТВОТО НА СЪЮЗА (ЧЛЕН 20 ОТ ДЕС)

Статутът на граждани на Съюза включва за всеки гражданин на Съюза

- правото да се движи и пребивава свободно на територията на държавите членки (член 21 от ДФЕС),
- правото да гласува и да се кандидатира в избори за Европейски парламент и в общински избори в държавата членка, в която пребивава (член 22, параграф 1 от ДФЕС), при същите условия като гражданите на тази държава,
- правото на дипломатическа закрила от дипломатическите или консулските власти на всяка държава членка в трета държава (която не е членка на ЕС);
- правото на петиция до Европейския парламент и правото да се обърнат към омбудсмана, назначен от Европейския парламент да разследва случаи на лошо управление от страна на институциите и органите на Съюза (и двете съгласно член 24 от ДФЕС),
- правото да пишат до омбудсмана на един от езиците на държавите членки, правото да се пише до всяка институция или орган на Съюза на един от езиците на държавите членки и да се получи отговор на същия език (член 24, параграф 4 от ДФЕС),
- правото на достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията при определени условия (член 15, параграф 3 от ДФЕС).

1

2

3

III. СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА РАБОТНИЦИ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Най-важното право, свързано с европейското гражданство, е **свободното движение на работници**. Тя е една от четирите основни свободи на ЕС и е принцип, залегнал в член 45 от **Договора за функционирането на Европейския съюз**. Свободното движение позволява на гражданите на 27-те страни от ЕС, както и на Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария, да започнат работа в някоя от тези страни без разрешение за работа.

Свободното движение на работници се прилага и за членовете на семействата на гражданите на посочените държави, дори ако те идват от трети страни.

В рамките на свободното движение на работници имате право на

- да търсите работа в друга държава,
- да работите там, без да е необходимо разрешение за работа,
- да пребивавате там с тази цел,
- да останете там след прекратяване на трудовото правоотношение,
- да бъдете третираны по същия начин като гражданите на приемащата държава по отношение на достъпа до заетост, образование и обучение, синдикати, жилище и всички други социални и данъчни облекчения и условия на труд.

Свободното движение на работници може да бъде заявено от следните лица или групи лица:

- лица, търсещи работа, т.е. граждани на ЕС, които се преместват в друга държава от ЕС, за да търсят работа, ако са изпълнени определени условия,
- граждани на ЕС, които работят в друга държава от ЕС,
- граждани на ЕС, които се връщат в държавата си по произход, след като са работили в чужбина,
- членове на семействата на горепосочените лица.

Малко по-различни правила могат да се прилагат за лица, които желаят да станат самостоятелно заети лица, студенти, пенсионери и други неактивни лица.

IV. РАВНО ТРЕТИРАНЕ НА РАБОТНИЦИТЕ ОТ ЕС

Като гражданин на ЕС по принцип имате право на равно третиране по отношение на:

- наемане на работа,
- условия на труд,
- повишение,
- заплащане,
- достъп до професионално обучение,
- професионално пенсионно осигуряване и
- уволнение.

Принципът на равно третиране се разпростира в няколко области съгласно **Директивата на ЕС за свободното движение на работници**:

- достъп до образование, професионални училища и обучение,
- достъп до жилище, включително социално жилище, или улесняване на собствеността върху жилище,
- социални и данъчни облекчения, включително допълнителни помощи за живот, ако доходите ви са твърде ниски.

Правото на равно третиране означава за търсещите работа: Имате право на същата подкрепа от държавните служби по заетостта като гражданите на приемащата държава. Въпреки това за обезщетенията за препитание се прилагат ограничения.

Като работник имате право на същите обезщетения като германските граждани от първия си работен ден:

- Достъп до образование, професионални училища и допълнително обучение,
- Достъп до жилище, включително социално жилище, или улесняване на закупуването на жилищен имот,
- Социални и данъчни помощи, включително допълнителни помощи за издръжка, ако доходите ви са твърде ниски.

И на работното място трябва да бъдете третирани по същия начин като колегите си, които са германски граждани. Това се отнася по-специално за:

- заплащане, уволнение и други условия на труд и заетост,
- здраве и безопасност на работното място,
- правото да членува в синдикална организация, да избира нейния административен съвет или да бъде избран на административна длъжност в синдикална организация.

ДОБРЕ Е ДА ЗНАЕТЕ:

Добре е да знаете: Когато кандидатствате за работа, работодателят няма право да ви дискриминира в сравнение с други кандидати, защото пребивавате в друга държава членка.

По принцип работодателите могат да изискват владение на немски език от кандидати от други държави членки. Изискванията за владение на езика обаче трябва да са подходящи и необходими за съответната длъжност. По-специално, владението на немски език не трябва да се използва като претекст за дискриминиране на граждани на ЕС в процеса на кандидатстване или за изключването им от него. В определени случаи и за определени работни места може да е оправдано да се изискват много добри езикови умения. Въпреки това е недопустимо да се изисква от кандидатите да са "носители на езика".

Ако отидете да живеете или работите в друга страна от ЕС, не бива да страдате от никакви неблагоприятни последици. Това се отнася и за социалното ви осигуряване.

Ето защо съществуват европейски правила, които защитават вашите социалноосигурителни права. Правилата се прилагат в 27-те държави от ЕС, както и в Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

Подробните правни норми се основават на 4 принципа:

- Винаги подлежите на системата за социална сигурност на една държава. Това означава, че плащате социалноосигурителни вноски само в тази страна.
- Имате същите права и задължения като гражданите на тази държава.
- Осигурителният ви стаж, трудов стаж и пребиваване в други държави се вземат предвид при определяне на социалноосигурителните ви права.
- Ако имате право на парични обезщетения в една държава, ще ги получавате, дори и да не живеете в тази държава.

Имате законно право тези принципи да бъдат спазвани в трудовото ви правоотношение. **Следователно можете да упражните тези права в съда.**

V. ЗАЩИТА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯ

Практиката показва, че гражданите на ЕС често са обект на дискриминация, независимо от това колко дълго живеят в Германия. Например при наемане на работа, при търсене на жилище или при кандидатстване за помощи и възможности за образование. Дискриминацията се проявява въпреки съществуващите закони за равноправно третиране на гражданите на ЕС. Ето защо е още по-важно да се познава правното основание за защита от дискриминация.

Според научната дефиниция дискриминацията се отнася до всяка форма на неравностойно положение или унижение, както на индивида, така и на групата. В правото на Европейската общност дискриминацията е обратното на равното третиране.

Член 14 от Европейската конвенция за правата на човека съдържа забрана за дискриминация.

Дискриминацията може да се прояви под различни форми:

- Пряка дискриминация е налице, когато едно лице се третира по-лошо от друго в сравнима ситуация поради посочен признак. Пример: Когато дадено лице не е наето на работа или повишено, защото принадлежи към етническо малцинство.
- Непряка дискриминация се проявява, когато практика, политика или разпоредба, която се прилага за всички, има отрицателно въздействие върху определена група. Пример: Прилагането на правила, които са в ущърб на работещите на непълно работно време, може косвено да дискриминира жените, тъй като повечето работещи на непълно работно време са жени.
- Тормозът е нежелано поведение, тормоз или други действия, които водят до враждебна работна среда. Пример: Когато ръководители или колеги разказват вицеове на колеги гейове за тяхната сексуална ориентация.
- Инstrukция за дискриминация е, когато някой казва на другите да дискриминират друго лице. Например, когато работодател каже на агенция за временна заетост да търси само работници на възраст под 40 години.
- Виктимизацията се случва, когато ръководителите или колегите реагират с репресии в отговор на оплакване за дискриминация. Например, когато някой е бил уволнен или му е било отказано повишение, защото е подал жалба за дискриминация срещу своите ръководители.

Правно закрепената забрана за дискриминация по отношение на гражданите на Съюза съдържа правни стандарти като принципа на равно третиране и по същество гласи:

- Дискриминацията на основата на възраст, пол, увреждане, етнически или расов произход, религия или убеждения, или сексуална ориентация е забранена в целия ЕС както в публичния, така и в частния сектор.
- Следователно като гражданин на ЕС трябва да бъдете третирани по същия начин като колегите си, които са граждани на съответната държава, по отношение на трудовите права, социалните придобивки и достъпа до публични услуги по заетостта.

1

2

3

Ако сте били дискриминирани, има няколко национални органа, към които можете да се обърнете. Сред тях е националният орган по въпросите на [равенството към Конфедерацията \(1\)](#). Също така можете да се обърнете за помощ и съвет към организации като профсъюзи, неправителствени организации и адвокати.

Освен това имате право да подадете жалба чрез [уебсайта на Европейската комисия \(2\)](#), ако искате да разрешите проблеми с публичен орган във връзка с вашите права в ЕС. Можете да направите това, като използвате [формуляра за жалба \(3\)](#), за да съобщите за нарушение на правото на ЕС.

МЕСТНИ ЗВЕНА ЗА КОНТАКТ И КОНСУЛТАЦИИ

В случай на дискриминация Агенцията за борба с дискриминацията в Саксония-Анхалт е на ваше разположение. Това е централна и независима точка за контакт и консултиране на хора, които са се сблъскали с неблагоприятни условия в различни области на живота. Агенцията за борба с дискриминацията предлага квалифицирано консултиране и подкрепа за хора, които са били поставени в неравностойно положение въз основа на

- етнически произход
- пол
- религия или убеждения
- увреждане
- възраст
- сексуална идентичност.

Службата за борба с дискриминацията изслушва и търси възможни решения заедно с лицето, което търси съвет, и го придружава в по-нататъшните стъпки. Консултациите са безплатни и поверителни.

За контакти: <https://demokratie.sachsen-anhalt.de/zusammenhalt-durch-teilhabe/antidiskriminierungsstelle/>

Migrationsberatung für erwachsene Zuwanderinnen und Zuwanderer (MBE)

Jugendmigrationsdienste (JMD)

ИНФОРМАЦИОНЕН МАТЕРИАЛ

Ausgeschlossen oder privilegiert?

Zur aufenthalts- und sozialrechtlichen Situation von Unionsbürger*innen und ihren Familienangehörigen

RICHTLINIE 2014/54/EU DES EUROPÄISCHEN PARLAMENTS UND DES RATES vom 16. April 2014 über Maßnahmen zur Erleichterung der Ausübung der Rechte, die Arbeitnehmern im Rahmen der Freizügigkeit zustehen